

**PROMENA EMOCIONALNOG DOŽIVLJAJA REČI TOKOM I NAKON PANDEMIJE VIRUSA KORONA:
transverzalna studija**

Milica Popović Stijačić

Docent na Departmanu za psihologiju, Fakultetu za medije i komunikacije, Univerziteta Singidunum

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu

Kao inspiracija za sprovođenje ovog istraživanja, poslužili su nalazi studija koje su ispitivale uticaj nepovoljnog konteksta na emocionalni doživljaj reči, prateći promene u procenama emocionalne valence i pobudljivosti (npr. Delatorre et al. 2019). Tokom prethodne tri godine, cela planeta pretrpela je ozbiljnu zdravstvenu krizu, suočivši se sa pandemijom virusa Korona. Tokom tih godina, svi smo bili prinuđeni da živimo u stvarnom kontekstu neizvesnosti koji je je imao reperkusije na fizičko i mentalno zdravlje ljudi (npr. Sadiković et al., 2020).

Imajući gorenavedeno u vidu, početkom pandemije 2020. godine, tokom perioda totalne izolacije, sprovedeno je prikupljanje procena emocionalne valence i pobudljivosti za preko 800 reči (drugi talas prikupljanja procena), sa idejom da se novodobijene procene uporede sa procenama koje su prikupljene tokom 2018. godine (prvi talas). Tokom leta 2022. godine sprovedena je dodatna studija praćenja sa novim ispitanicima i u okolnostima kada je epidemija bila na zalasku (treći talas).

Procene emocionalne valence i pobudljivosti iz drugog i trećeg talasa pokazale su visok stepen povezanosti sa procenama prikupljenim tokom 2018. Emocionalna valenca se pokazala kao stabilniji pokazatelj, s obzirom na to da su korelacije sa prethodnom studijom bile više, nego što su bile za pobudljivost, što je bilo u skladu sa dosadašnjim normativnim studijama.

Međutim, ono što je dovelo do zanimljivih i novih nalaza jeste odnos procena emocionalne valence i pobudljivosti (Bradley & Lang, 1999; Kanske & Kotz, 2010; Moors et al., 2013; Planchuelo et al., 2022; Redondo et al., 2007; Warriner et al., 2013). Naime, većina dosadašnjih istraživanja ukazuje na to da se odnos ove dve afektivne dimenzije opisuje preko kvadratne, tzv. U-funkcije, a ukazuje na to da nas negativne i pozitivne reči u većoj meri pobuđuju, dok smo prema neutralnim rečima ravnodušni. Takav odnos je zabeležen u prvom talasu, odnosno za procene prikupljene pre pandemije, ali ne i tokom druga dva talasa.

Tokom tribine, otkriću kakav je odnos zabeležen za procene prikupljene tokom i nakon pandemije, a promenu odnosa emocionalne valence i pobudljivosti prodiskutovaću u svetlu toga šta nam ona govori o mentalnom stanju ljudi.

Istraživanje je sprovedeno kao deo projekta Filozofskog fakulteta u Beogradu "Ljudi i društvo u doba krize" u koautorstvu sa Ksenijom Mišić, doktorantkinjom na studijama psihologije i Dušicom Filipović Đurđević, redovnom profesorkom na Departmanu za psihologiju, Filozofskog fakulteta u Beogradu.